

УДК 339.138:001.76

О.С. ГРАБОВСЬКА, Р.В. МАКОГОН, кандидати біологічних наук

А.З. ПИЛИПЕЦЬ, кандидат сільськогосподарських наук

Т.Я. ЧОРНЕНЬКИЙ, фахівець

Інститут біології тварин НААН

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ СЕКТОРА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА МАРКЕТИНГУ ІННОВАЦІЙ ІНСТИТУТУ БІОЛОГІЇ ТВАРИН НААН

Представлено основну термінологію маркетингової, інноваційної діяльності та методології підходів щодо комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності, оцінки конкурентоспроможності інноваційної продукції та інноваційного провайдингу. Йдеться про патентний і маркетинговий пошук на наукові дослідження інституту; моніторинг завершених науково-технічних розробок інституту на предмет придатності їх до комерціалізації; вивчення попиту на ринку інновацій України щодо завершених наукових розробок інституту та їх конкурентоспроможності; ємність ринку наукової продукції України та фінансову спроможність споживачів; цілі та напрями наукових досліджень щодо створення наукової продукції ринкового спрямування.

Ключові слова: *новації, інновації, інноваційний процес, інноваційний продукт, інноваційна діяльність, інтелектуальна власність, моніторинг, капіталізація, конкурентоспроможність, комерціалізація.*

Серед структурних підрозділів Українського науково-дослідного інституту фізіології і біохімії сільськогосподарських тварин відділ координації і організації наукових робіт, створений у 1979 р., спільно з науковою частиною формував зведений координаційний план науково-дослідних робіт, оформляв матеріали для республіканського і обласного планів впроваджень наукових розробок. Важливого значення надавалося патентуванню завершених наукових розробок та видавничій діяльності. У 2005 р. через реорганізацію наукових підрозділів відділ перейменовано у відділ координації, маркетингу та освоєння наукових розробок, робота якого була скерована на координацію науково-дослідних робіт, науковий

© Грабовська О.С., Макогон Р.В.,

Пилипець А.З., Чорненький Т.Я., 2010

Передгірне та гірське землеробство і тваринництво. 2010. Вип. 52. Ч. II.

супровід патентування завершених наукових розробок, пропаганду наукових досягнень інституту, оформлення матеріалів на виставки, організаційно-технічне забезпечення проведення конференцій, видавничу діяльність. З 2007 р. у відділі є два сектори: сектор інтелектуальної власності та маркетингу інновацій і сектор аналітичних методів досліджень.

Сектор інтелектуальної власності та маркетингу інновацій координує діяльність наукової бібліотеки інституту, редакції науково-теоретичного журналу «Біологія тварин» та Науково-технічного бюлетеня, групи патентознавців; здійснює науковий і організаційно-технічний супровід розроблення нормативних документів, патентів; обслуговування оргтехніки інституту, локальної мережі, формування веб-сторінки інституту в інтернеті.

Основні напрями наукової діяльності сектора:

- співпраця з Інститутом інноваційного провайдингу Національної академії аграрних наук України за завданням «Розробити науково-методологічні засади створення, трансферу інноваційної продукції та удосконалення маркетингової діяльності в бюджетних установах аграрної сфери» НТП 47 «Науково-методологічні засади інноваційного розвитку аграрної науки»;

- проведення патентних досліджень;
- забезпечення патентного захисту нових технічних рішень, виконаних на рівні винаходів;
- формування патентного і комплектування довідкового фондів інноваційних розробок;
- маркетинг науково-технічної продукції інституту;
- апробація та інноваційний провайдинг завершених наукових розробок інституту;
- формування електронного бібліотечного фонду інституту;
- науковий супровід розроблення національних та галузевих стандартів;
- експертиза розроблюваних нормативних документів (СОУ, ДСТУ, ДСТУ ISO);
- підготовка до друку періодичних фахових наукових видань інституту: науково-теоретичного журналу «Біологія тварин» та Науково-технічного бюлетеня;
- забезпечення участі інституту у міжнародних, всеукраїнських та регіональних виставках-ярмарках;
- організаційно-технічне забезпечення проведення міжнародних конференцій, наукових семінарів та круглих столів в інституті.

Новизна наукових розробок інституту підтверджена авторськими свідоцтвами СРСР, патентами України на корисну модель і винахід. З часу створення відділу здійснено понад 150 наукових супроводів для оформлення і отримання авторських свідоцтв, патентів на винахід і корисну модель та один патент на створення української гірськокарпатської породи овець. На сьогодні інститут має понад 70 конкурентоспроможних науково-прикладних розробок, які захищені патентами України, на деякі з них оформлені Технічні умови України («Імукор», «Овоген», «Утеротон», «Міметон», «Каротиновмісні кормові дріжджі», «Комбікорм для кролів»), науковий супровід яких здійснювали співробітники сектора.

Об'єкт дослідження - теоретичні та науково-прикладні розробки інституту; нормативна, методична і технологічна документація, патенти, настанови, технічні умови, положення, звіти з патентного пошуку. Мета роботи - провести оцінку конкурентоспроможності інноваційної продукції інституту порівняно з вітчизняними і зарубіжними аналогами на основі наукового супроводу маркетингу наукових розробок, апробації та інноваційного провайдингу. Методи дослідження - науковий і економічний моніторинг та аналіз; маркетинг, орієнтований на продукт, виробу або послуги; маркетинг, орієнтований на споживача. Область застосування - Міністерство аграрної політики України, Міністерство освіти і науки, Національна академія аграрних наук України, органи державного управління, агроформування різних організаційно-правових форм, виставкові салони, рекламні агентства, центри агропромислового виробництва.

Вперше визначення інновацій та інноваційної діяльності законодавчо сформульовано у Законі України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 р. Перші спроби визначити нормативно-правові засади наукоємного ринку зроблено в Законі України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій», підписаному Президентом України 14 вересня 2006 р. Трансфер технологій - один із видів інноваційної діяльності. Застарілий ланцюг відносин «держава – наука – виробництво – споживач» працює неефективно в умовах сучасної ринкової економіки, а метою інноваційної діяльності є отримання прибутку, засадами - підприємництво [1].

Термін «інновація» (innovation) вперше запроваджений Й. Шумпетером та Г. Меншем і означає втілення наукового відкриття, технічного винаходу у новій технології або у новому виді виробу. Й. Шумпетер ввів у науковий обіг категорію «інновація» і створив

цілісну інноваційну теорію. Найважливіші характеристики інновацій: 1) новизна (науково-технічний аспект); 2) комерційний успіх (економічний аспект). Кожна інновація повинна мати орієнтацію на кінцевий результат прикладного характеру [2].

Інновації - комплексний процес впровадження і використання результатів науково-дослідних і дослідно-конструкторсько-технологічних робіт, спрямований на задоволення конкретних суспільних потреб з метою отримання певного ефекту (економічного, екологічного, соціального, науково-технічного чи інтегрального), який потребує значної концентрації інвестиційних та управлінських ресурсів для свого здійснення. Інноваційний процес (продукт, продукція) на кожній стадії свого формування має закінчений вигляд і виступає на ринку самостійним товаром, який має вартість і якісні характеристики [1].

Синонімом інновації є термін «нововведення» [3, 4], а термін «новація» (новина) визначає лише обов'язкову складову інновації, тобто нове явище, метод (принцип), винахід чи новий порядок (правило). Інновація є економічним нововведенням і результатом практичного (науково-технічного та комерційного) освоєння новації, коли новизна споживчих властивостей вже переважає над технічною новизною. Це теоретичне положення використано при визначенні похідних від новації трьох окремих термінів: інновація, інноваційний продукт і інноваційна продукція [1].

Інновації (впроваджені новації, оформлені результати фундаментальних, прикладних досліджень) - новостворені (застосовані) або вдосконалені технології; новостворені або вдосконалені продукція чи послуги; організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і соціальної сфери. Інноваційний продукт - нова технологія чи продукція на основі науково-дослідної чи дослідно-конструкторської розробки з виготовленням експериментального зразка чи дослідної партії, призначених для апробації та впровадження на ринку. Інноваційна продукція - продукція, що порівняно з іншою аналогічною, представленою на ринку, є конкурентоспроможною, має вищі техніко-економічні показники.

Основні функції інновацій в економічній системі такі:

- забезпечення сталого макроекономічного зростання і підвищення конкурентоспроможності ключових галузей та забезпечення реалізації концепції сталого економічного розвитку країни;

- реалізація новітніх досягнень науково-технічного прогресу і підвищення на цій основі ефективності виробництва;
- сприяння формуванню структури економіки, що відповідає реальним умовам початку XXI століття;
- забезпечення підвищення продуктивності праці і якості життя [1].

Такі поняття, як новація, інновація, інноваційний процес та інноваційна діяльність, недостатньо чітко відображаються у нормативно-законодавчих документах України. У зв'язку з цим запропоновано використовувати розширене визначення поняття «інноваційна діяльність» - як функціонування організаційних структур на кожному етапі інноваційного процесу від створення новацій (маркетингових досліджень, проведення науково-дослідних і дослідно-конструкторських розробок, їх експериментального освоєння й апробації, оформлення у вигляді звітів, матеріального стимулювання науковців і винахідників, охорони новацій як об'єктів інтелектуальної власності) до перетворення в інновації.

Інноваційна діяльність у сільському господарстві має певні особливості: наявність живих організмів, сезонність та підвищений ризик. Із впровадженням новацій у галузь види продукції, як правило, не змінюються, тільки набувають поліпшених властивостей. Інноваційну діяльність у сільському господарстві запропоновано розглядати на чотирьох етапах: розробка новацій, їх апробація та перевірка, відтворення новацій, а також впровадження їх у виробництво. Основним продуцентом новацій для сільського господарства нині є мережа науково-дослідних інститутів НААН України та Міністерства аграрної політики України. Найбільш поширеними новаціями є: нові сорти та гібриди рослин і породи тварин, штами мікроорганізмів, марки і модифікації сільськогосподарської техніки, технології, хімічні та біологічні препарати (вакцини), економічні розробки (документально оформлені методики, різні рекомендації тощо) [5].

Інноваційна діяльність сектора інтелектуальної власності та маркетингу інновацій.

Перше завдання «Розробити методичні підходи та інструментарій кон'юнктурних досліджень щодо оцінки конкурентоспроможності інноваційної продукції, що створюється з проблем розвитку, просування та реалізації інновацій на наукоємних ринках» включає:

- моніторинг кількості поголів'я великої рогатої худоби, свиней, овець, кіз та птиці в Україні та формування бази даних щодо

регіонального розміщення різних видів сільськогосподарських тварин в Україні (табл. 1);

- моніторинг захворюваності сільськогосподарських тварин і птиці (табл. 2);

- визначення орієнтовної послідовності кроків інноваційного перетворення наукових досліджень у продукт, який стає товаром і приносить капітал.

Як видно з даних, наведених у табл. 1, за кількістю поголів'я великої рогатої худоби, і зокрема корів, перше місце займає Вінницька обл. (381,0 та 191,6), друге - Львівська обл. (336,5 та 179,5), третє - Хмельницька обл. (відповідно 312,6 та 166,6 тис. гол.).

За чисельністю поголів'я свиней перше місце займає Дніпропетровська обл. (457,2), друге - Київська обл. (427,4), третє - Черкаська обл. (413,8 тис. гол.). За кількістю поголів'я овець та кіз перше місце займає Одеська обл. (423,2), друге - Автономна Республіка Крим (380,8), третє - Закарпатська обл. (149,0 тис. гол.). За кількістю поголів'я птиці перше місце займає Київська обл. (19,6), друге - Дніпропетровська обл. (16,3), третє - Черкаська обл. (13,7 млн гол.).

У табл. 2 представлені дані моніторингу захворюваності сільськогосподарських тварин в Європі, який проводили співробітники сектора з метою встановлення та коригування пріоритетних напрямів наукових досліджень і вивчення кон'юнктури ринку.

Як видно із даних табл. 2, найбільш небезпечними є такі захворювання: африканська чума свиней, класична чума свиней, високопатогенний грип птиці, сибірка, губчаста енцефалопатія ВРХ, міксоматоз, виявлені у державах, що межують з Україною.

Усі інноваційні розробки повинні забезпечувати збереження здоров'я та збільшення поголів'я худоби, птиці, підвищення виробництва молока, м'яса, вовни, яєць при їх високій конкурентоспроможності та енерго- і ресурсозберігаючій здатності.

Схема кон'юнктурних досліджень для оцінки конкурентоспроможності інноваційної продукції: 1. Моніторинг зовнішнього та внутрішнього ринку науково-технічної продукції у галузі тваринництва: а) перевага розробок над вітчизняними та світовими аналогами; б) зростання попиту на продукт при зменшенні пропозиції; в) вивчення динаміки ємності вітчизняного і зарубіжних ринків; г) з'ясування конкурентного середовища на ринку;

1. поголів'я худоби та птиці на 01.01.2009 р. в Україні, тис. гол.

	Велика рогата худоба				Свині		Вівці та кози		Птиця	
	усього		зокрема корови		тис. голів	у % до 2008 р.	тис. голів	у % до 2008 р.	млн голів	у % до 2008 р.
	тис. голів	у % до 2008 р.	тис. голів	у % до 2008 р.						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Україна	5348,0	93,6	2868,1	93,0	6682,6	99,8	1918,5	104,6	165,3	105,4
Автономна Республіка Крим	199,3	95,8	90,4	97,7	163,5	98,7	380,8	111,8	10,5	105,1
області										
Вінницька	381,0	97,0	191,6	91,9	381,2	97,5	37,0	94,4	8,5	105,9
Волинська	238,6	94,8	135,4	94,2	318,6	96,0	16,0	99,4	5,4	144,6
Дніпропетровська	158,5	92,5	88,9	92,8	457,2	111,1	66,2	118,0	16,3	113,4
Донецька	166,2	89,0	78,3	92,7	384,5	114,8	94,0	104,2	11,1	104,6
Житомирська	272,3	86,1	156,4	90,8	169,1	91,6	24,6	99,6	5,0	102,4
Закарпатська	165,3	97,9	110,2	94,2	275,4	103,1	149,0	107,6	2,9	101,0
Запорізька	124,8	91,4	66,5	90,8	315,4	105,8	50,8	106,5	4,9	111,2
Івано-Франківська	223,0	93,1	132,6	93,8	168,6	92,1	23,7	96,3	5,0	107,4
Київська	182,4	87,3	92,5	86,5	427,4	97,6	30,9	95,4	19,6	100,4
Кіровоградська	142,0	93,3	75,0	92,6	220,6	95,4	46,8	100,4	3,7	104,0
Луганська	127,9	93,2	66,5	93,8	120,0	91,4	66,4	92,1	5,4	105,5
Львівська	336,5	93,0	179,5	92,8	276,6	103,4	25,1	98,4	7,5	108,6
Миколаївська	163,8	93,9	95,1	95,0	127,4	116,3	59,1	127,1	3,3	133,4
Одеська	192,8	94,6	105,1	91,7	286,5	91,5	423,2	103,1	5,1	103,8
Полтавська	307,1	99,9	150,7	98,5	316,2	102,2	53,3	122,0	5,0	112,1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Рівненська	233,4	96,0	127,1	93,7	316,3	89,3	16,0	97,0	4,7	107,4
Сумська	197,7	91,4	112,1	90,9	177,3	87,9	42,2	90,9	2,9	90,4
Тернопільська	218,2	94,3	122,3	91,9	300,1	98,1	11,8	96,7	4,0	97,2
Харківська	201,0	92,1	101,4	92,4	208,3	107,4	72,0	105,9	7,5	103,1
Херсонська	142,5	87,3	86,2	96,7	181,1	106,6	71,4	95,7	3,5	115,9
Хмельницька	312,6	95,9	166,6	92,0	274,3	97,3	24,9	105,1	3,5	112,4
Черкаська	234,1	96,7	105,2	93,4	413,8	103,7	42,0	93,3	13,7	92,2
Чернівецька	144,8	95,5	75,7	91,8	173,4	93,2	55,9	100,0	2,9	106,3
Чернігівська	282,2	91,9	156,8	92,6	229,8	98,5	35,4	95,9	3,4	94,0

2. Інфекційні захворювання сільськогосподарських тварин в Європі з 01.12.2008 до 01.12.2009 рр.

Назва	Країна виникнення
Африканська чума свиней	Росія , Грузія, Вірменія
Яшур	Об'єднане Королівство
Високопатогенний грип птиці	Німеччина, Об'єднане Королівство, Польща , Румунія, Росія
Ньюкасла	Болгарія , Німеччина, Швеція, Італія, Бельгія, Хорватія, Азербайджан
Класична чума свиней	Угорщина , Росія , Хорватія, Литва, Болгарія
Західнонильська лихоманка	Австрія
Катаральна лихоманка овець	Чехія , Німеччина, Італія, Греція, Данія, Норвегія, Швеція, Іспанія, Об'єднане Королівство, Франція, Швейцарія, Австрія, Португалія, Угорщина
Слабопатогенний грип птиці	Норвегія, Німеччина, Франція, Румунія , Чехія , Бельгія, Іспанія
Сказ	Італія, Франція, Фінляндія
Інфекційна анемія лосося	Великобританія
Лихоманка Ку	Фінляндія
Вірусна геморагічна септицемія	Великобританія, Болгарія, Бельгія, Словаччина
Скрейпі	Португалія
Епізоотична геморагічна хвороба	Реюньон (Франція)
Хвороба виснаження поросяти	Грузія
Контагіозний метрит коней	Об'єднане Королівство
Інфекція <i>Вонаміа exitiosa</i>	Іспанія, Норвегія
Бруцельоз (<i>Brucella suis</i>)	Румунія , Хорватія, Німеччина, Швейцарія
Інфекція <i>Вонаміа ostreae</i>	Об'єднане Королівство
Класична чума свиней	Росія , Болгарія
Хвороба Ауескі	Румунія
Сибірка	Румунія , Німеччина
Інфекційна анемія коней	Франція
Губчаста енцефалопатія ВРХ	Чехія
Свинячий грип	Іспанія, Велика Британія, Бельгія
Міксоматоз	Люксембург, Росія
Весняна віремія коропа	Великобританія
Вірусний артеріт коней	Хорватія
Інфекційний ринотрахеїт	Швейцарія

ВРХ	
Піроплазмоз коней	Ірландія
Грип А Н1N1 пандемічний (2009)	Ірландія

д) зменшення затратності виробництва; е) комплексний підхід до вирішення поставлених завдань. 2. Теоретична розробка нових ідей: створення, аналіз та визначення виду новації. 3. Якісна оцінка та бізнес-оцінка новації. 4. Визначення конкурентоспроможності наукової продукції. 5. Привласнення: наявність охоронних документів для розробок. 6. Інноваційний провайдинг. 7. Розвиток та поєднання державної і комерційної структур з впровадження досягнень [1].

Друге завдання «Провести патентно-кон'юнктурні дослідження згідно з вимогами стандарту та на предмет конкурентоспроможності інноваційної продукції порівняно з вітчизняними і зарубіжними аналогами» проводили за такими кроками: а) науковий супровід патентних досліджень за тематикою інституту, і зокрема аспірантських робіт; б) формування бази даних результатів інтелектуальної діяльності; в) науковий супровід розробки і затвердження нормативно-методичних документів; г) створення і впровадження технічних засобів, які б забезпечили діяльність з управління інтелектуальною власністю.

За **третім завданням** «Скласти патентний формуляр на завершені наукові дослідження згідно з ДСТУ 3574-97, провести капіталізацію об'єктів права інтелектуальної власності, створити базу даних та забезпечити рекламні заходи з комерціалізації наукової продукції» патентні формуляри та патентно-кон'юнктурні дослідження згідно з вимогами стандартів із завершених наукових досліджень на предмет конкурентоспроможності інноваційної продукції представляли як завершені розробки.

Рекламні заходи щодо комерціалізації наукової продукції здійснювали через представлення на виставках-ярмарках у вигляді зразків і стендів; публікації методичних і практичних порад у періодичних виданнях; розповсюдження рекламних буклетів і прайс-листів; надсилання до Науково-інформаційного бюлетеня НААН «Аграрна наука - виробництву» завершених розробок; формування бази даних інтелектуальної власності - винаходів та наукових розробок інституту; створення та вдосконалення «Каталогу винаходів Інституту біології тварин НААН».

Капіталізація - перетворення додаткової вартості на капітал (перетворення майна на грошовий капітал). Комерціалізація інтелектуальної власності - перетворення її на товар. Від вирішення

цієї проблеми залежить досягнення кінцевих позитивних результатів інвестиційної та інноваційної діяльності. Трансфер технологій (ТТ) - одна з найважливіших частин інноваційного процесу і по своїй суті є реалізацією процедури передавання нових науково-технічних знань від власника (розробника) до виробника (замовника) [1].

Експонати інституту були представлені на таких виставках: у 2009 р. - 1. Ярмарок інноваційних проєктів «Інфраструктура підтримки бізнесу та формування інноваційних проєктів в регіоні», 06 травня; 2. Всеукраїнський конкурс «Інноваційний прорив-2009», 09 червня; 3. VI Міжнародна промислова виставка «Агрофорум-2009», 10 – 13 листопада, Київ, Міжнародний виставковий центр; 4. Обласна виставка до Дня працівника сільського господарства в м. Дубляни Жовківського р-ну Львівської обл., 12 листопада; у 2010 р. - 1. Всеукраїнська виставка «Барвіста Україна», 17 – 20 серпня, м. Київ; 2. Ярмарок інноваційних бізнес-проєктів в агропромисловому комплексі України на XXII Міжнародній агропромисловій виставці «Агро-2010», 15 – 19 червня, м. Київ.

За **четвертим завданням** «Провести кон'юнктурні дослідження щодо визначення попиту на ринку інновацій на наукову продукцію, що створюється в інституті, дослідити ємність вітчизняного ринку наукової продукції» вивчали попит на інноваційні наукові розробки Інституту біології тварин НААН:

- на основі аналізу тенденцій розвитку агроформувань різних організаційно-правових форм у Львівській, Тернопільській, Волинській, Івано-Франківській, Вінницькій, Сумській та Київській областях, які використовують новації нашого інституту;

- на основі аналізу тенденцій попередньої реалізації новацій.

Моніторинг цін на сільськогосподарську продукцію і племінні ресурси у Львівській області проводили за статистичними даними виробництва та реалізації молока, яловичини, свинини, птиці та яєць за 2009 р.

Кон'юнктура (лат. conjuncture, від conjungo - з'єдную) - сукупність умов, стан речей, збіг обставин, що можуть впливати на хід і результат якоїсь справи або процесу (напр., економічна кон'юнктура) [6].

Продукт розумової праці стає об'єктом ринкового обміну лише тоді, коли він має суспільну споживчу вартість. Тому для оцінки конкурентоспроможності продукції аналізували потреби ринку, можливості постійних конкурентів, споживчі смаки на нову продукцію. Щодо прикладних досліджень, то це патентно-кон'юнктурне обґрунтування програми досліджень на початковому

етапі і патентно-кон'юнктурний супровід усіх етапів створення новацій. Формування системи досліджень, розробка новацій, визначення форми їх захисту - найважливіші ефективні засоби просування продукції на ринки збуту, одержання гарантованих прибутків і економічної стабільності підприємства чи організації.

За **п'ятим завданням** 47.03.234 «Формування та здійснення виробничої перевірки, маркетингових досліджень та комерціалізація інновацій» провели науковий супровід завершених наукових розробок (науково-технічні програми, договірні тематики), виробничі перевірки та інноваційний провайдинг, аналіз інформації.

Оцінка об'єктів інтелектуальної власності потрібна при:

- визначенні вартості внеску в статутний капітал;
- інвентаризації і введенні у господарський обіг;
- залученні інвесторів;
- вирішенні майнових спорів;
- передачі прав на об'єкти інтелектуальної власності;
- складанні ліцензійних угод і договорів купівлі-продажу

об'єктів інтелектуальної власності.

Оскільки Інститут біології тварин НААН не має достатньо коштів для інноваційного провайдингу, то використання об'єктів інтелектуальної власності може здійснюватися як самим власником, так і третіми особами на підставі ліцензій, що видаються власником, а також в межах угод про передачу прав, франчайзингових договорів, шляхом створення спільних підприємств, господарських товариств.

Комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності має такі кроки: маркетингові дослідження щодо комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності; пошук покупців ліцензій на патенти, ноу-хау, об'єкти авторського права; проведення переговорів щодо можливості придбання прав на використання; виявлення недобросовісних користувачів об'єктами інтелектуальної власності; спонукання суб'єктів до укладення ліцензійних угод; підготовка угод на передачу прав на використання об'єктів інтелектуальної власності; участь у семінарах; науковий супровід і подання матеріалів завершених наукових розробок на розгляд експертизи до Українського інституту промислової власності; на Всеукраїнські конкурси; бізнес-проектів - до Національної академії аграрних наук України тощо.

Комерціалізацію наукових розробок інституту слід здійснювати через:

а) посилення маркетингових досліджень розробок через інформаційну мережу інституту, НААН України, Мінагрополітики України;

б) залучення коштів комерційних структур до апробації та освоєння наукових розробок;

в) виробництво і впровадження експериментальних партій препаратів, кормових добавок, тест-систем;

г) науково-консультативні, дорадницькі, лабораторно-діагностичні послуги.

Співробітники сектора здійснюють інноваційний провайдинг розроблених та створених науковцями інституту новацій (ветеринарні препарати, премікси, кормові добавки тощо) для профілактики і лікування сільськогосподарських тварин, птиці та риб у господарствах різних організаційно-правових форм.

Ключовими проблемами агропромислового комплексу є: відсутність пріоритетних напрямів розвитку тваринництва з урахуванням вимог СОТ і тенденцій на зовнішньому ринку; морально застарілі технологічні засоби виробництва молока та м'яса, висока собівартість більшості видів тваринницької продукції; відсутні інтеграційні процеси або їх низький рівень з розвинутими країнами; тенденція до зменшення поголів'я худоби, овець; недосконала система селекції сільськогосподарських тварин.

Аналізуючи проблеми в галузі тваринництва, науковці Інституту біології тварин НААН, і зокрема співробітники сектора інтелектуальної власності та маркетингу інновацій, на основі наукових досліджень у молочному та м'ясному тваринництві, вівчарстві, свинарстві, птахівництві, рибництві надають консультативні та практичні послуги; розробляють: препарати для профілактики та лікування сільськогосподарських тварин і поліпшення їх репродуктивної здатності; кормові добавки для підвищення продуктивності, стресостійкості, зміцнення імунного статусу тварин; методи діагностики для запобігання інфекційним захворюванням сільськогосподарських тварин та птиці; тест-системи для моніторингу негативного впливу екологічних чинників на організм тварин; біологічно активні речовини; адаптують чинне законодавство до європейського та розробляють нормативні документи, які відповідають вимогам СОТ.

Висновки. Маркетингові дослідження спрямовані на формування об'єктів інтелектуальної власності на основі науково-технічних програм, на підготовку до трансферу інновацій, на постійний патентний пошук, на вивчення попиту на ринку інновацій на наукові розробки інституту та встановлення їх конкурентоспроможності, з'ясування ємності ринку наукової продукції та фінансової спроможності споживачів. З метою просування та

реалізації інновацій на наукоємних ринках розробляється методологія підходів щодо оцінки конкурентоспроможності інноваційної продукції: затрати на проведення досліджень з НТП; кількість завершених наукових розробок, монографій; термін виконання інноваційної розробки; економічна ефективність розробки; перспектива інноваційного провайдингу; отримання патентів України, міжнародних патентів та ліцензій. Співробітники сектора надавали і будуть надавати методичну допомогу щодо розроблення нормативних документів; поточної експертизи розроблюваних нормативних документів, а також щодо експертизи наукових праць співробітників інституту на придатність до комерціалізації та патентоздатності. Продовжиться співпраця з Львівською аграрною дорадчою службою, зокрема буде здійснюватися інноваційний провайдинг завершених розробок, методична і практична допомога з різних питань ведення тваринництва, участь у системі навчальних заходів з підвищення фахової кваліфікації.

Перспективи подальших досліджень. Слід й надалі продовжувати вивчення проблем науки та виробництва; моніторинг ринку щодо пропозицій та реалізації препаратів, кормових добавок, послуг та аналіз інформації про попит і пропозицію наукової продукції; пошук господарств різних організаційно-правових форм для інноваційного провайдингу наукових розробок Інституту біології тварин НААН; маркетингові дослідження у молочному та м'ясному тваринництві, вівчарстві, свинарстві, птахівництві, риборстві; брати участь у семінарах, виставках-ярмарках, засіданнях дорадчих служб, що стосуються інноваційної діяльності.

Література

1. Володін С. А. Теоретико-методологічні та організаційні засади інноваційного провайдингу на наукоємному аграрному ринку / С. А. Володін. - К. : Нічлава, 2007. - 384 с.
2. Шумпетер Й. Теория экономического развития / Й. Шумпетер. - М. : Прогресс, 1992. - 455 с.
3. Бондаренко В. Л. Стратегии инновационной политики Украины в привлечении иностранных инвестиций / В. Л. Бондаренко // Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект : сб. науч. тр. - Донецк, 1999. - С. 241 – 244.
4. Інноваційна стратегія українських реформ / А. С. Гальчинський, В. М. Геєць, А. К. Кінах, В. П. Семиноженко. - К. : Знання України, 2002. - 336 с.

5. Міщенко І. М. Інноваційна діяльність у сільському господарстві : автореф. дис. на здобуття наук ступеня канд. екон. наук : спец. 08.02.02 «Економіка та управління науково-технічним процесом» / І. М. Міщенко. - К., 2005. - 20 с.

6. Словник іншомовних слів / за ред. О. С. Мельничука. – К. : Головна редакція Української радянської енциклопедії Академії наук Української РСР, 1975. - С. 361.